Dosarul nr. 2r-2713/23
(2-22025625-02-25r-03082023)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Alexandru Mardari

D E C I Z I E

28 septembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

În componenţa:
Preşedintele completului, judecător Nelea Budăi
Judecătorii: Iurie Cotruță și Ion Țurcan

examinând în ordine de recurs, recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 iunie 2023, emisă la contestația depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva încheierii executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr nr. 014s-979/2022 din 28 ianuarie 2022 privind refuzul de a intenta procedura de executare,

a c o n s t a t a t:

Serviciul Fiscal de Stat a depus contestație împotriva încheierii executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr nr. 014s-979/2022 din 28 ianuarie 2022 de refuz în intentarea procedurii de executare.

În motivarea contestației Serviciul Fiscal de Stat a indicat că la 16 februarie 2022 a recepţionat încheierea executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr privind refuzul în intentarea procedurii de executare silită în privinţa debitorului Bulboaca Aliona Mihail privind încasarea restanţei faţă de bugetul public naţional în sumă de 1873,68 lei.

Drept temei de refuz de intentare a procedurii de executare s-a invocat precum că documentul executoriu - Hotărârea seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021, nu cade sub incidenţa art. 11 lit. p) Cod de executare.

Serviciul Fiscal de Stat invocă ilegalitatea încheierii date, or acesta a remis spre executare executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr Hotărârea seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021 privind executarea silită a obligaţiei fiscale a contribuabilului, cu valoare de document executoriu în temeiul art. 196 al. (5) Cod fiscal, prin care s-a hotărât: 1) a executa silit obligaţia fiscală a contribuabilului Bulboaca Aliona în mărime de 1873,68 lei; 2) asigurarea aplicării măsurilor de

asigurare silită, reglementate de Codul fiscal, se pune în sarcina DGAFA (DGRC) mun. Chişinău; 3) încasarea silită a restanţelor menţionate în prezenta hotărâre, conform Codului de executare, se efectuează de către executorul judecătoresc competent; 4) prezenta Hotărâre intră în vigoare din data semnării şi se execută imediat, inclusiv prin intermediul executorilor judecătoreşti, în conformitate cu prevederile Codului de executare, după caz.

Or, „executarea silită" inserată la pct. 1 în Hotărârea vizată rezultă din prevederile exprese a art. 10 al. (1) Cod de executare. Respectiv, se prezumă că urmează a fi dispusă încasarea silită din contul contribuabilului Bulboaca Aliona a sumei de 1873,68 lei, iar Hotărârea seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021 cuprinde formulări caracteristice pentru un act privind încasarea sumelor.

Reieşind din prevederile art. 200 al. (7) Cod fiscal, Serviciul Fiscal de Stat este în imposibilitate de a aplica sechestru asupra bunurilor imobile/mobile a debitorului persoană fizică Bulboaca Aliona, drept măsură de asigurare a executării silite a obligaţiei fiscale, or valoarea bunurilor acestuia este mult mai mare decât suma datoriei, iar aplicarea sechestrului nu ar fi una rezonabilă.

Prin prisma art. 197 al. (1) Cod fiscal, Serviciul Fiscal de Stat este limitat şi în vederea încasării mijloacelor băneşti de pe conturile bancare ale persoanelor fizice care nu sunt subiecţi ai activităţii de întreprinzător. Respectiv, în limita împuternicirilor instituite prin lege, Serviciul Fiscal de Stat a întreprins toate măsurile de asigurare şi executare silită a executării Hotărârii seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021.

Executorul judecătoresc însă, reieşind din prevederile Codului de executare, deţine mai multe atribuţii vis-a-vis de măsurile de executare silită întreprinse în vederea executării documentului executoriu, mai vaste şi mai eficiente. Mai mult ca atât, primirea spre executare a documentului executoriu de către executorul judecătoresc va garanta buna derulare a administrării fiscale, cât şi conlucrarea eficientă între autorităţile publice cu scopul de a asigura interesele financiare ale statului.

Conform art. 11 lit. p) Cod de executare, sunt documente executorii şi se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: actele emise de către Serviciul Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor, iar conform art. 196 al. (5) Cod fiscal, executarea silită a obligaţiei fiscale în modul prevăzut la art. 194 al. (1) lit. b), c) şi d) se face în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscale de Stat pe un formular tipizat şi aprobat de Serviciu, care are valoare de document executoriu.

Documentul executoriu a fost prezentat corect spre executare silită executorului judecătoresc conform competenţei teritoriale a acestuia, cu respectarea normelor legale. Prin urmare, refuzul executorului este unul neîntemeiat.

Serviciul Fiscal de Stat solicită anularea încheierii executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr nr. 014s-979/2022 din 28 ianuarie 2022 de refuz în intentarea procedurii de executare, precum și obligarea executorului judecătoresc de a primi documentul executoriu emis de Serviciul Fiscal de Stat spre executare silită. Totodată, a solicitat examinarea contestației în lipsa sa.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 iunie 2023, a fost respinsă contestația depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva încheierii executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr din 28 ianuarie 2022 de refuz în intentarea procedurii de executare nr. 014s-979/2022 ca neîntemeiată.

La 05 iulie 2023, Serviciului Fiscal de Stat a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 iunie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de fond și emiterea unei decizii prin care contestația să fie admisă integral (f.d. 58-63).

În motivarea recursului, recurentul a indicat că la caz, Serviciul Fiscal de Stat consideră că argumentele instanţei de fond nu justifică soluția adoptată, de asemenea instanţa de judecată nu a dat apreciere justă probelor administrate la dosar, ignorând probele prezentate de Serviciul Fiscal de Stat, acordând prioritate probelor prezentate de executorul judecătoresc, fiind incorect interpretată norma de drept material care guvernează spețа, fapt care a generat emiterea unei soluţii absolut nefondate.

Totodată, a reiterat argumentele de fapt și de drept expuse în contestația depusă, suplimentar indicând că nu poate fi reţinut argumentul instanţei de fond precum că executorul judecătoresc în temei legal a refuzat primirea documentului executoriu înaintat spre executare silită pe motiv că acesta nu este de competenţa sa, în condiţiile în care de către Serviciul Fiscal de Stat au fost respectate şi aplicate toate măsurile de asigurare şi executare silită. Această concluzie a instanţei de fond este una distorsionată, eronată şi irelevantă, or hotărârea de executare silită este un act administrativ emis de organul fiscal, prin dispoziţiile căruia cu certitudine se dispune încasarea silită a restanţelor menţionate în Hotărârea seria AH 0031672 din 26 mai 2021, se efectuează de către executorul judecătoresc competent conform Codului de Executare.

Or, executorul judecătoresc este exponentul puterii de stat, care urmează să manifeste implicare maximă pentru executarea silită a documentelor executorii cu care a fost sesizat.

Recurentul a menționat că argumentul instanţei de fond, care a stat la baza respingerii contestaţiei Serviciului Fiscal de Stat, şi care se rezumă la concluzia că procedura de executare silită a obligaţiei fiscale poate fi declanşată direct de organul Fiscal, fără intervenţia executorului judecătoresc, este eronată or, a reiterat că legea nu interzice ca procedura de executare să fie efectuată cu implicarea executorului judecătoresc sau prin acţiunile concomitente ale Serviciului Fiscal de

Stat şi executorului judecătoresc, ba mai mult încurajează această conlucrare, în aşa mod încât să conducă la stingerea cât mai operativă a restanţei faţă de BPN.

În sprijinul temeiurilor legale enunţate *supra*, a menționat că relevante speţei sunt şi prevederile art. 203 alin. (1) al Codului fiscal, conform cărora comercializarea bunurilor sechestrate ale persoanei fizice se efectuează de către executorul judecătoresc, în conformitate cu prevederile Codului de executare.

La 03 august 2023, conform fișei de repartizare, cauza a fost distribuită pentru examinare în ordine de recurs judecătorului raportor Nelea Budăi (f.d. 69).

Verificând legalitatea încheierii judecătorești contestate, pe baza dosarului şi a motivelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ conchide că recursul urmează a fi respins ca neîntemeiat, cu menținerea încheierii instanței de fond ca întemeiată și legală, reieșind din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit art. 269 alin. (4) din Codul de procedură civilă, încheierile privind procedura de executare se emit unipersonal, fără citarea participanților la proces, cu excepția cazurilor în care judecătorul apreciază că este necesară prezența participanților la ședința de judecată.

În acest sens, Colegiul civil reține că încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 iunie 2023, a fost emisă în lipsa participanților la proces, aceasta fiind expediată în adresa ultimilor prin intermediul oficiului poștal conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc (f.d. 56).

Prin urmare, marterialele cauzei atestă faptul că, încheierea primei instanţe supusă recursului a fost emisă la 05 iunie 2023, unipersonal, iar recursul a fost depus la 05 iulie 2023, în termenul stabilit de Lege, or, la materialele cauzei lipsește dovada legală privind recepționarea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

În concordanță cu prevederile art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.

Conform art. 10 Cod de executare, executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-şi îndeplineşte benevol obligaţiile.

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) Cod de executare, executorul judecătoresc este unica persoană autorizată să efectueze executarea silită a documentelor executorii.

Potrivit art. 161 Cod de executare, actele de executare întocmite de executorul judecătoresc sau acţiunile/inacţiunea acestuia pot fi contestate de către părţi şi de alţi participanţi la procesul de executare, precum şi de terţii care consideră că prin actele de executare sau acţiunile/inacţiunea executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege. Cererea privind contestarea actelor de executare sau acţiunilor/inacţiunii executorului judecătoresc se înaintează în instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află biroul executorului judecătoresc sau, în cazul municipiului Chişinău, în instanţa de judecată în a cărei circumscripţie camera teritorială a executorilor judecătoreşti a stabilit competenţa teritorială a executorului judecătoresc. Cererea prevăzută la alin. (2) nu se supune taxei de stat.

Potrivit art. 162 alin. (1) Cod de executare, actul de executare întocmit de executorul judecătoresc poate fi contestat de participanţii la procesul de executare în termen de 15 zile, dacă legea nu prevede altfel. Terţii care nu au participat la procesul de executare pot contesta actele de executare, întocmite de executorul judecătoresc, în termen de 15 zile de la data la care au aflat ori trebuie să afle despre aceste acte.

Potrivit art. 66 alin. (2) al aceluiași act normativ, încheierea executorului judecătoresc este executorie de drept din momentul emiterii şi poate fi contestată, în termen de 10 zile de la data comunicării, în instanţa de judecată în a cărei rază teritorială biroul executorului judecătoresc îşi are sediul sau, în cazul municipiului Chişinău, în instanţa de judecată în a cărei circumscripţie camera teritorială a executorilor judecătoreşti a stabilit competenţa teritorială a executorului judecătoresc, dacă legea nu prevede altfel. Contestarea încheierilor executorului judecătoresc nu poate fi temei de suspendare a executării, cu excepţia cazurilor prevăzute de prezentul cod.

Din materialele cauzei s-a constatat că executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr a parvenit spre executare documentul executoriu Hotărârea seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021 emis de Serviciul Fiscal de Stat, privind executarea silită a obligaţiei fiscale a contribuabilului, prin care s-a hotărât: 1) a executa silit obligaţia fiscală a contribuabilului Bulboaca Aliona în mărime de 1873,68 lei; 2) asigurarea aplicării măsurilor de asigurare silită, reglementate de Codul fiscal, se

pune în sarcina Direcției Generale Administrare Fiscală Arierate mun. Chişinău; 3) încasarea silită a restanţelor menţionate în prezenta hotărâre, conform Codului de executare, se efectuează de către executorul judecătoresc competent; 4) prezenta Hotărâre intră în vigoare din data semnării şi se execută imediat, inclusiv prin intermediul executorilor judecătoreşti, în conformitate cu prevederile Codului de executare, după caz.

Prin încheierea nr. 014s-979/2022 din 28 ianuarie 2022 executorul judecătoresc Tihonovici Alexandr a refuzat în intentarea procedurii de executare a Hotărârii seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021 emis de Serviciul Fiscal de Stat privind executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului Bulboaca Aliona în mărime de 1873,68 lei, cu remiterea documentului organului emitent, deci în temeiul art. 61 al. (1) lit. a) Cod de executare, din cauza că documentul executoriu nu este de competența sa.

Din conținutul aceleiași încheieri rezultă că executorul și-a motivat refuzul, pe faptul că în temeiul art. 11 lit. p) Cod de executare, sunt documente executorii - actele emise de organul fiscal privind dispunerea încasării sumelor.

Or, prin Hotărârea Serviciului Fiscal de Stat seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021, nu s-a dispus încasarea sumei de la Bulboaca Aliona, dar s-a hotărât executarea silită a obligației fiscale.

Astfel, Serviciul Fiscal de Stat a depus o contestație împotriva încheierii executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr nr. 014s-979/2022 din 28 ianuarie 2022 de refuz în intentarea procedurii de executare.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 iunie 2023, a fost respinsă contestația depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva încheierii executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr din 28 ianuarie 2022 de refuz în intentarea procedurii de executare nr. 014s-979/2022 ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea în cauză, la 05 iulie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a contestat-o cu recurs, invocând argumentele menționate *supra* (f.d. 57-63).

Instanța de recurs consideră recursul neîntemeiat și pasibil respingerii, iar încheierea contestată întemeiată și legală, din următoarele considerente.

Astfel, documentul executoriu poate fi definit ca unicul act, în temeiul căruia este intentată și desfășurată procedura de executare silită. Prin caracterul său, documentul executoriu constituie un act de executare instantanee, directă și materială, pentru executarea căruia nu este necesară respectarea unor proceduri judiciare sau administrative prealabile, altele decât cele prevăzute de Codul de executare. Natura juridică a documentului executoriu ii stabilește un caracter nominal, ce conferă drepturi doar pentru titularul înscris în conținut și nu purtătorului.

Lista actelor, care prin efectul legii, sunt apreciate ca documente executorii, este stabilită expres în articolul 11 Cod de executare.

Astfel, în conformitate cu prevederile art.11 lit. p) Cod de executare, sînt documente executorii şi se execută conform normelor stabilite de prezentul cod actele emise de către Serviciul Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor.

Conform art. 196 Cod fiscal, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să aplice una sau mai multe modalități de executare silită a obligației fiscale. Executarea silită a obligației fiscale în modul prevăzut la art. 194 alin. (1) lit. b), c) și d) Cod fiscal se face în temeiul unei hotărâri emise de conducerea Serviciului Fiscal de Stat pe un formular tipizat aprobat de Serviciul Fiscal de Stat, care are valoare de document executoriu.

Potrivit art. 61 alin. (1) lit. a) Cod de executare, executorul judecătoresc poate refuza intentarea procedurii de executare dacă documentul nu este de competenţa sa.

Prin urmare, art. 61 Cod de executare se referă la situațiile care pot întemeia refuzul intentării procedurii de executare, cât și la aspectele procedurale de contestare a acestei încheieri. Alin. (1) al acestui articol, după intervenția Curții Constituționale, prin Hotărârea nr. 22 din 08.10.2019, a devenit normă imperativă, care impune soluția de refuz în următoarele circumstanțe: a) documentul nu este de competența executorului judecătoresc – această prevedere incorporează atât lipsa competenței teritoriale, cât și a celei materiale a executorului judecătoresc.

În conformitate cu prevederile art. 177 Cod fiscal, stingerea obligaţiei fiscale prin executare silită are loc prin acţiunile întreprinse de Serviciul Fiscal de Stat pentru perceperea forţată a restanţelor în conformitate cu legislaţia fiscală.

Conform art. 194 alin. (1) Cod fiscal, executarea silită a obligaţiei fiscale se efectuează prin: a) încasare a mijloacelor băneşti, inclusiv în valută străină, de pe conturile bancare şi/sau conturile de plăţi ale contribuabilului, cu excepţia celor de pe conturile de credit şi provizorii (de acumulare a mijloacelor financiare pentru formarea sau majorarea capitalului social); b) ridicare de la contribuabil a mijloacelor băneşti în numerar, inclusiv în valută străină; c) urmărire a bunurilor contribuabilului, cu excepţia celor consemnate la lit. a) şi b); d) urmărire a datoriilor debitoare ale contribuabililor prin modalităţile prevăzute la lit. a), b) şi c).

Totodată, în acord cu prevederile art. 195 alin. (1) Cod de executare, executarea silită a obligaţiei fiscale se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat în conformitate cu prevederile legislaţiei în vigoare.

Legislația fiscală indică exhaustiv faptul că hotărârile Serviciului Fiscal de Stat cu privire la executarea silită a obligației fiscale sunt hotărâri cu valoare de document executoriu, prin care se constată sau se consemnează existența unei creanțe fiscale ajunsă la scadența supusă executării silite. Prin urmare, acestea nu pot fi interpretate ca fiind acte prin prisma cărora se dispune încasarea unor sume sau o decizie de sancționare.

Prin urmare, Colegiul civil reține drept justă concluzia instanței de fond, cu privire la aplicabilitatea normelor juridice fiscale la executarea silită a obligațiilor fiscale. Or, ținând cont de particularitățile hotărârilor emise de Serviciul Fiscal de Stat cu privire la executarea creanțelor fiscale, de caracterul și natura obligației fiscale, competența legală de stingere a creanțelor, în cazul eschivării contribuabilului, îi revine Serviciului Fiscal de Stat.

La fel, Colegiul civil ține să remarce că valoarea de document executoriu al hotărârii cu privire la executarea silită a obligației fiscale emisă în temeiul art. 196 alin. (5) Cod Fiscal, face ca procedura de executare silită a obligației fiscale să poată fi declanșată direct, de către organul fiscal, nefiind necesară intervenția executorului judecătoresc, or, luând în considerație normele legale citate *supra*, se deduce că executarea acestei categorii de documente executorii nu ține de competența executorului judecătoresc. Or, Hotărârile Serviciul Fiscal de Stat cu privire la executarea silită a obligaţiei fiscale, sunt hotărâri cu valoare de document executoriu, prin care se constată sau se consemnează existenţa unei creanţe fiscale ajunsă la scadenţă supusă executării silită şi nicidecum aceste Hotărâri nu sunt acte prin care se dispune încasarea unor sume.

De asemenea, Colegiul civil remarcă că cadrul legal oferă Serviciului Fiscal de Stat modalități de executare silită (art. 194 Cod fiscal) și măsuri de asigurare a stingerii obligației fiscale (art. 227 alin. (1) Cod fiscal). Prin urmare, alegațiile contestatarului despre faptul că este limitat în aplicarea măsurilor de asigurare a executării silite a obligațiilor fiscale sunt de apreciat critic.

Astfel, din conținutul reglementărilor indicate, se observă că legiuitorul a prevăzut, fără echivoc, competența organului care administrează creanțele fiscale de a purcede la stingerea acestora prin acțiuni de executare silită.

Prin urmare, în mod temeinic instanța de fond a constatat temeinicia concluziei executorului judecătoresc de a refuza în intentarea procedurii de executare. În aceste circumstanțe, la etapa primirii spre executare a documentului executoriu, executorul judecătoresc a verificat corespunderea documentului executoriu exigențelor legale și a constatat temeiuri indicate în art. 61 Cod de executare, pentru a refuza în primirea spre executare a documentului executoriu seria AH nr. 0031672 din 26 mai 2021, fapt care a dus la necesitatea emiterii încheierii nr. 014s-979/2022 din 28 ianuarie 2022.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că prima instanţă întemeiat a respins cererea depusă de creditorul procedurii de executare, instanţa de recurs ajunge la concluzia de a respinge recursul şi a menține încheierea contestată, ca întemeiată şi legală.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ,

d e c i d e :

Respinge recursul declarat de Serviciului Fiscal de Stat.

Menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 05 iunie 2023, emisă la contestația depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva încheierii executorului judecătoresc Tihonovici Alexandr nr. 014s-979/2022 din 28 ianuarie 2022 privind refuzul de a intenta procedura de executare.

Decizia rămâne irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Nelea Budăi

Judecătorii: Iurie Cotruță

Ion Țurcan